

RECENZE A ANOTACE

Horáková, M., Tomoszková, V. a kol.: **Správní řízení v zemích EU – Rakousko, Polsko, Slovensko a Maďarsko**. Praha: Linde, 2012, 296 stran; a Horáková, M., Tomoszková, V. a kol. **Správní řízení v zemích EU – Velká Británie, Francie, Německo a Itálie**. Praha: Linde, 2012, 192 s.

Obě publikace – *Správní řízení v zemích EU – Rakousko, Polsko, Slovensko a Maďarsko* a *Správní řízení v zemích EU – Velká Británie, Francie, Německo a Itálie* – jsou výsledkem práce širšího autorského kolektivu, kdy jednotliví autoři na základě dlouhodobého studia příslušných zahraničních právních úprav, odborné literatury a relevantní judikatury představí a seznámí čtenáře s právní úpravou správního řízení ve výše uvedených zemích Evropské unie.

Předností obou monografií je skutečnost, že takovéto publikace, které by se takto přehledně, poměrně velmi podrobně a komplexně věnovaly dané problematice, dosud v České republice chyběly. V rámci odborné literatury, popř. vědeckých konferencí, byla pozornost věnována dosud pouze některým vybraným institutům právní úpravy správního řízení v těchto zemích, takže český čtenář se dosud nemohl (bez studia zahraniční odborné literatury a právní úpravy) seznámit komplexně s institutem správního řízení, jeho vývojem i případnými specifiky v těchto jednotlivých zemích. Kladem je též skutečnost, že jednotlivé kapitoly byly zpracovány (spolu)autory, kteří se daným oblastem ve své vědecké a pedagogické činnosti dlouhodoběji věnují, což se bezesporu projevilo i v kvalitě textu obou publikací.

Předmětem obou monografií je analýza národních právních úprav správního řízení výše uvedených zemí, přičemž jejich výběr není náhodný. Pokud se zaměříme na prvou z nich – *Správní řízení v zemích EU – Rakousko, Polsko, Slovensko a Maďarsko* – autoři zvolili státy, jež vycházely z určitých společných historických, politických, ale i právních základů, neboť všechny tyto země, resp. jejich části, byly v určitý historický okamžik – obdobně jako naše země – součástí rakouské monarchie (resp. následně Rakouska-Uherska). Jde tedy o země, pro které je charakteristická blízkost k České republice a jejímu pojetí správního řízení (což plyne zejména ze sdílené rakousko-uherské tradice veřejné správy a správního řízení, popř. pak částečně i ze zkušeností s totalitním režimem a přechodem k demokracii v 90. letech 20. století).

Poněvadž se však v rámci Evropy jedná jen o jeden z několika možných přístupů a pojetí správního práva a správního řízení, přistoupil autorský tým následně ke zpracování dané problematiky v dalších zemích Evropské unie, které již nejsou

v daném ohledu komparačně tak blízké České republice (vyjma Německa), avšak představují do značné míry další tradiční modelová řešení správního řízení. Problematiku správního řízení a souvisejících institutů v těchto zemích autoři zpracovali v publikaci *Správní řízení v zemích EU – Velká Británie, Francie, Německo a Itálie*.

Nicméně jak sami autoři již dopředu zdůrazňují, není účelem monografií vzájemné srovnávání jednotlivých právních úprav správního řízení ve vybraných zemích, ale pouze analýza národních právních úprav správního řízení a poukaz na jejich specifika či odlišnosti od české právní úpravy správního řízení. A je nutno konstatovat, že vytyčeného cíle autoři bezesporu dosáhli, neboť monografie skutečně čtenáře seznámí – a to velmi podrobně, s logickou provázaností a opravdu komplexně (tj. vč. historického exkursu) – se správním řízením a souvisejícími instituty v jednotlivých zemích. Ocenit lze i skutečnost, že se autorský kolektiv snažil dodržet jednotnou strukturu výkladu (byť samozřejmě vždy s ohledem na specifika právního řádu dané země), což přispívá k přehlednosti a srozumitelnosti textu, a taktéž usnadňuje čtenáři případné vzájemné srovnávání poskytnutých informací.

Pokud se zaměříme na obsahovou stránku obou monografií, je vždy v rámci jedné kapitoly zpracováno uceleně správní řízení v jedné z daných zemí. V souhrnu jde tedy o celkem osm kapitol, které seznámí čtenáře s právní úpravou správního řízení ve výše uvedených osmi zemích EU. Nadto pak autoři do prvé z obou monografií zařadili jako určitou formu uvedení do problematiky kapitolu ve formě historického exkursu zaměřeného na vývoj správního řízení v období Rakouska – Uherska.

Úvodem každé kapitoly věnované příslušnému státu je čtenář nejprve seznámen s obecnějším srovnávacím a historickým kontextem dané problematiky v příslušném státě, jež má především osvětlit, proč se studie zaměřuje na určité prvky a instituty a čím je dána jejich významnost a postavení v právním řádu daného státu, z jakých historických souvislostí pramení některé odlišnosti a specifika národní právní úpravy, a podobně. Opomenut není ani význam tradice členství těchto zemí v Evropské unii a také v Radě Evropy, kdy oba právní systémy samozřejmě dlouhodobě působí na národní právní řády zkoumaných zemí a významně je ovlivňují.

Poté se již autoři zaměřují na současnou právní úpravu správního řízení, kdy tuto problematiku vždy nejprve zasadí do příslušného ústavněprávního rámce. Následně pak obecně charakterizují správní řízení, vymezí jeho základní zásady a osvětlí základní pojmy a instituty. Poté je již čtenář „proveden“ celým správním řízením v příslušné zemi – počínaje jeho zahájením, průběhem a konče vydáním rozhodnutí, vč. problematiky jednotlivých možností jeho přezkumu. Ocenit lze i skutečnost, že v souvislosti s analýzou jednotlivých právních úprav

se autoři snaží poukázat i na problematické aspekty v její aplikaci a interpretaci. Zdůrazněna jsou i (nejvýznamnější) specifika těchto národních úprav oproti české právní úpravě. Vedle práce s odbornou zahraniční literaturou a národními právními úpravami je nutno vyzdvihnout i práci s relevantní judikaturou (zejména u některých zemí), neboť ta velmi podstatně ovlivňuje nejen v ČR, ale i v těchto zemích, aplikaci a interpretaci norem správního práva, vč. právě norem upravujících správní řízení. Ostatně i sami autoři neopomínají v publikaci uvést vzájemné vztahy a spojitosti mezi správním řízením a soudnictvím, zejm. pak soudnictvím správním.

Závěrem lze konstatovat, že práce je psána kultivovaně, čtivě, se znalostí dané problematiky a přináší čtenáři přehledně a srozumitelně zpracované poznatky a informace o správním řízení v jednotlivých zemích, vč. řady inspirativních úvah a poukazů na problematické aspekty, přičemž je mu dále k dispozici z pohledu dalšího (hlubšího) studia i bohatý seznam odborné literatury a relevantní judikatury. Snad jen pro lepší přehlednost mohla být literatura členěna dle jednotlivých kapitol. Hodnotným zdrojem informací je pak i u většiny z analyzovaných zemí velmi bohatý poznámkový aparát. Do budoucna se pak nabízí i otázka dalšího rozpracování dané problematiky a zaměření se na další státy EU a jejich právní úpravu správního řízení.

Obě monografie představují významné obohacení odborné právnické literatury v České republice, jež ocení jak studenti pregraduálního bakalářského a magisterského studia právního zaměření, tak i odborníci z řad právní teorie i praxe, neboť obě publikace bezesporu přináší velmi cenné a v takovémto rozsahu a hloubce dosud v České republice nepublikované podklady a materií k poznání a dalšímu studiu (vč. komparace) správních řízení v zemích Evropské unie.

Kateřina Frumarová